

Styret i Selbu Sparebank
Gjelbakken 3
7580 SELBU

VÅR REFERANSE
19/13982

DERES REFERANSE

DATO
13.11.2020

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i Selbu Sparebank 4. og 5. mars 2020. Tilsynet hadde som formål å vurdere bankens risikoprofil på kreditt-, likviditets- og markedsrisikoområdet og bankens styring og kontroll på disse områdene.

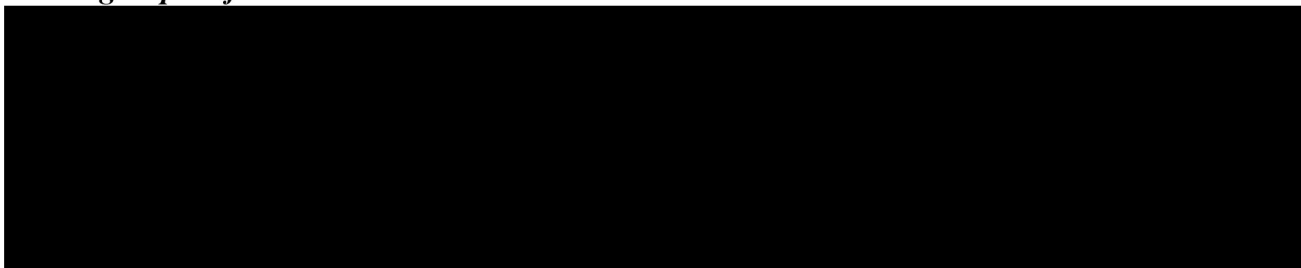
Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport av 26. mai 2020 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 14. august 2020.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

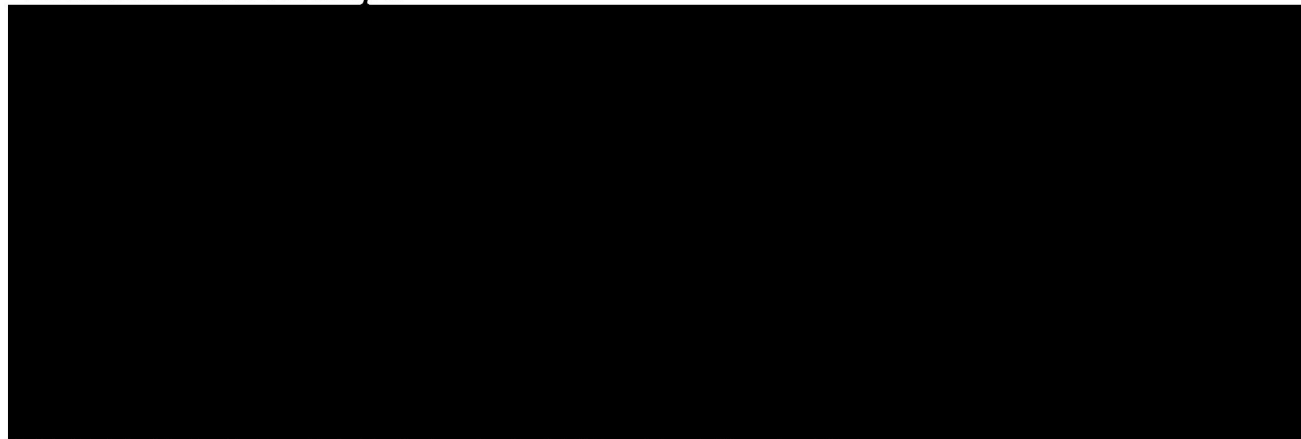
FORHOLD KNYTTET TIL RISIKONIVÅ OG KAPITALISERING

STRATEGI, FORRETNINGSMODELL OG KAPITALISERING

Strategisk posisjon

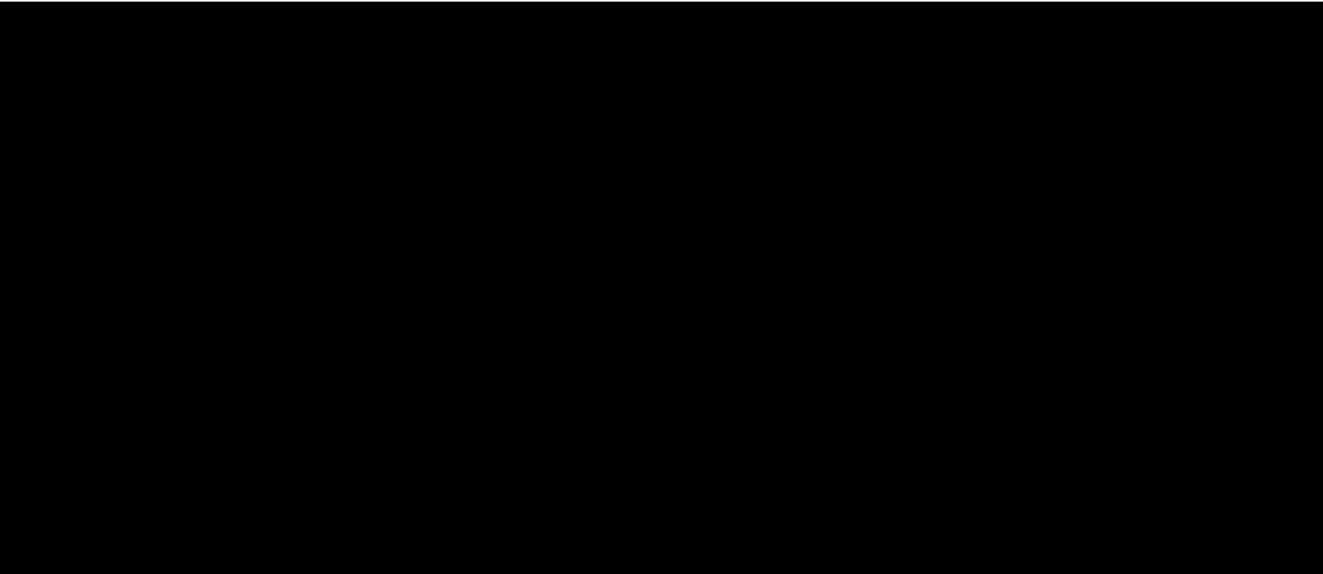
Virksomhet i andre selskaper

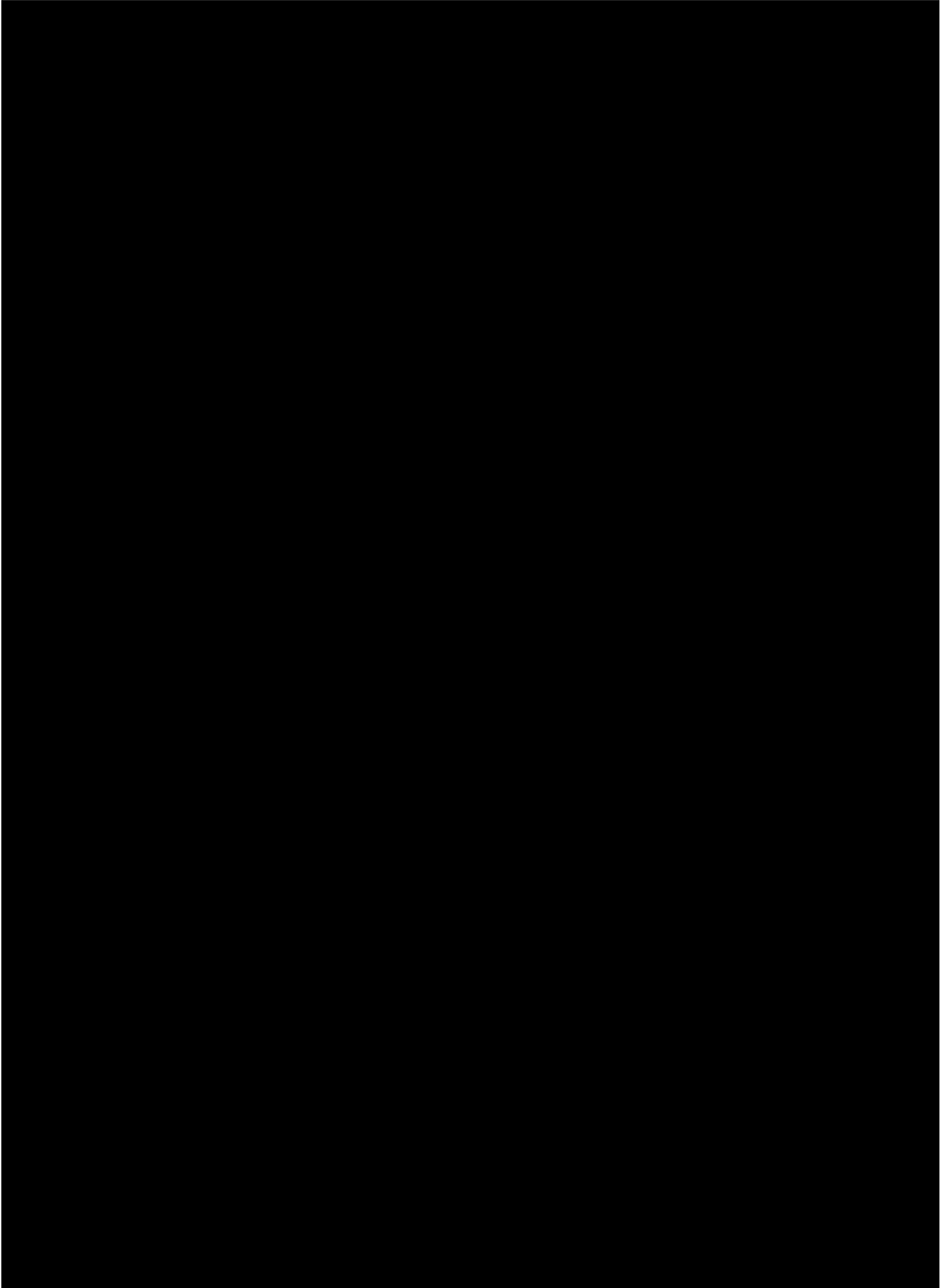
Eiendomsinvesteringer i datterselskap

Finanstilsynet viste i den foreløpige tilsynsrapporten til bankens investeringer i eiendom, hvor balanseført verdi utgjorde 69 millioner kroner ved utgangen av 2019, tilsvarende om lag 1,7 prosent av forvaltningskapitalen. Organiseringen av aktiviteten i hel- og deleide datterselskaper kan tilsi en profesjonalisering av eiendomsutviklingsaktivitetene i banken. Finanstilsynet ba styret vurdere de kommersielle eiendomsinvesteringene opp mot hensyn som er lagt til grunn i lovgivningen for å begrense bankfremmed virksomhet. I styrets svarbrev går det fram at organisering i egne aksjeselskaper er vurdert som en hensiktsmessig og praktisk organisering, uten at dette reflekterer noen strategisk retning for banken. Styret opplyser at bankens investeringer i Selbu Sparebankgården AS og Selbu Sparebankbygg AS er å sikre attraktive og hensiktsmessige lokaler for bankens drift. Samtidig tilpasser banken sin virksomhet, herunder arealbehov, løpende. Finanstilsynet tar til etterretning styrets svar om at det er bevisst at banken ikke skal drive virksomhet i konkurranse med det næringslivet som banken skal betjene.

Enkeltengasjementer

LIKVIDITET

Innskuddsdekning

I foreløpig tilsynsrapport pekte Finanstilsynet på at bankens innskuddsdekning hadde falt med 12 prosentpoeng første halvår 2020 (fra 95 til 83 prosent) – og at kundeinnskuddene hadde relativ sterk konsentrasjonsgrad. Av styrets svarbrev går det frem at banken har daglig oppfølging av innskuddsdekningsutviklingen og innskuddsdekningen per 2. kvartal 2020 er 84,8 prosent. Videre noterer Finanstilsynet at banken i tillegg har daglig rapportering på grupperte store innskudd med og uten binding.

Markedsfinansiering

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport på at bankens eksterne markedsfinansiering har kort gjennomsnittlig løpetid. Av styrets svarbrev går det frem at banken har økt løpetiden på markedsfinansieringen og at den per 2. kvartal 2020 utgjorde 2,6 år.

FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

OVERORDNET STYRING OG KONTROLL

Uavhengige kontrollfunksjoner

Banken har fra januar 2020 en risikokontrollfunksjon sammen med en annen sparebank i området. I tillegg hadde banken på tidspunktet for det stedlige tilsynet lyst ut en delt stilling som complianceansvarlig. Finanstilsynet presiserte i den foreløpige tilsynsrapporten at både risikokontrollfunksjonen og compliancefunksjonen utover tilstrekkelig kompetanse skal ha ressurser og kapasitet til å ivareta funksjonen, slik at bankens ledelse og styre om nødvendig kan utfordres. Finanstilsynet ba om at styret har høy bevissthet om disse utfordringene, og om at styret jevnlig vurderer dette. I styrets svarbrev går det frem at styret er opptatt av at banken har tilstrekkelig kompetanse, ressurser og kapasitet til å ivareta disse funksjonene. Policy for virksomhet- og risikostyring, som revideres av styret årlig, omhandler organisering av risiko- og compliancefunksjonen. Med løsningen fra januar 2020 mener styret at banken har tilstrekkelige ressurser og kapasitet til å ivareta de uavhengige kontrollfunksjonene. Styret vil årlig vurdere om ressursbruken er tilstrekkelig.

Internkontrollgjennomgang

Styret skal sørge for at bankens virksomhet drives forsvarlig, herunder påse at kravene til organisering av foretaket og etablering av forsvarlige styrings- og kontrollsystemer blir etterkommet, jf. finansforetaksloven 8-6 (1). CRR/CRD IV-forskriften § 37 utdyper krav til internkontrollsystemet, blant annet med krav om at ledere løpende skal vurdere gjennomføringen av internkontrollen. I tillegg stilles det krav om at det minst en gang årlig foretas en oppsummerende vurdering av om internkontrollen har vært gjennomført på en tilfredsstillende måte, og om det er behov for endringer. En samlet vurdering skal utarbeides av daglig leder minimum årlig og forelegges styret til behandling.

Finanstilsynet vurderte i den foreløpige tilsynsrapporten at risikovurderingene i internkontrollgjennomgangen fremstår som overordnede og skjønsmessige uten at grunnlaget for vurderingene, i form av blant annet stikkprøvekontroller eller hendelsesrapportering, er dokumentert. Foruten at banken angir å ha etablert policyer og rutiner på aktuelle områder, gir rapporteringen liten innsikt i etablerte internkontrolltiltak innenfor aktuelle hovedområder/-prosesser. Finanstilsynet reiste også spørsmål om banken er for lite kritisk i vurderingene. Finanstilsynet etterlyste en bedre dokumentasjon av bankens system for risikostyring og internkontroll. Finanstilsynet registrerer av svarbrevet at styret er enig i at banken skal bedre dokumentasjonen av internkontrollstrukturen. Styret forventer at ansettelse av nye personer i risiko- og compliancefunksjonen vil bedre bankens praksis gjennom bedre rutiner og dokumentasjon av bankens system for risikostyring og internkontroll.

Rapportering

I henhold til finansforetaksloven § 13-5 (1) skal banken ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko banken er, eller kan bli, eksponert for. På tidspunktet for det stedlige tilsynet var siste risikorapport til styret basert på eksponeringer per 30. juni 2019. Det er Finanstilsynets vurdering at risikorapporteringen til styret bør skje minimum hvert kvartal. Finanstilsynet merker seg av styrets svarbrev at rapporteringen fra 2020 er endret til kvartalsvis, eller oftere ved behov.

Egnethetsvurdering

Styremedlemmer, daglig leder eller annen person som faktisk leder banken skal oppfylle visse egnethetskrav. For finansforetak stilles det også fra 1. januar 2016 krav til egnethet for personer i nøkkelfunksjoner, finansforetaksloven § 3-5 og § 3-1 fjerde ledd, jf. §§ 8-9 og 8-14. Finanstilsynets rolle er å kontrollere at forpliktelsene blir overholdt av foretaket, se rundskriv 1/2020 *Vurdering av egnethetskrav*.¹ Egnethetskravene gjelder for styremedlemmer (og varamedlemmer), daglig leder og eventuelle andre faktiske ledere av virksomheten, samt personer med nøkkelfunksjoner og observatører. I den foreløpige tilsynsrapporten viste Finanstilsynet til at det ikke var sendt inn melding om endring i styret og ledelsen etter 7. februar 2017, jf. finansforetaksloven §§ 8-9 og 8-14 og rundskrivets side 6, *Meldinger til Finanstilsynet*. I forbindelse med det stedlige tilsynet opplyste banken at egnethetsvurderinger har berodd i banken i tilfelle kontroll.

Finanstilsynet pekte i den foreløpige tilsynsrapporten på at banken må etablere rutiner for egnethetsvurderinger som bidrar til å sikre at lovkravene oppfylles. Rutinene må blant annet klargjøre hvilke posisjoner i banken som omfattes av egnethetskravene, at det skjer en vurdering av de personene som innehar disse posisjonene, at det skapes klarhet med hensyn til hvem som har ansvaret for å foreta vurderingene, at det klargjøres hvilken informasjon som skal innhentes, og at vurderingene kan dokumenteres i ettertid. Finanstilsynet understreket i den foreløpige tilsynsrapporten viktigheten av at meldingene fra banken skal inneholde bankens egen vurdering av det enkelte medlems og det samlede styrets egnethet. Finanstilsynet registrerer av styrets svarbrev redegjørelsen om bankens egnethetsvurdering, samt bankens retningslinjer og rutiner for egenhetsvurdering.

Eksternrevisor

I foreløpig tilsynsrapport viste Finanstilsynet til at ekstern revisor i nummerert brev til styrets leder pekte på vesentlige svakheter ved den interne kontrollen knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen, uten at brevet ble behandlet i styret. Finanstilsynet forventer at styret har en kommunikasjon med revisor som sikrer både overholdelse av formelle lovkrav og at revisors merknader blir fremlagt styret tidsriktig og i en form som gjør at styret kan treffe nødvendige vedtak for å utbedre påpekte svakheter og mangler. Det kommer frem av styrets svarbrev at styret vil sørge for at nummererte brev blir behandlet i påfølgende møte i revisjon- og risikoutvalg og deretter i styremøte, og at styret vil sørge for at styrets og revisjon- og risikoutvalgets protokoller er fullstendige og gir et riktig bilde av styrets arbeid.

Utkontraktering

Gjeldende retningslinjer for utkontraktering ble sist styrebehandlet 22. mars 2018. Dokumentet angir blant annet krav til analyse og vurderinger i banken, krav til oppdragstaker, krav til avtaler om utkontraktering og krav om årlig risikovurdering og rapportering. I den foreløpige tilsynsrapporten ble det vist til at Finanstilsynet ikke kunne se at risikovurderinger er foretatt og behandlet, eller at retningslinjene har vært gjenstand for revisjon. Det kommer frem av styrets svarbrev at retningslinjer for utkontraktering ble revidert 7. juli 2020. Styret viser også til at utkontraktering ble behandlet i ledelsesrapportering i desember 2019. Finanstilsynet viser ellers til rundskriv 3/2020 *Veiledning om utkontraktering*.²

¹ Rundskrivet gjelder fra 20. februar 2020 og erstatter rundskriv 14/2015.

² <https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/rundskriv/2020/veiledning-om-utkontraktering/>

STYRING OG KONTROLL AV KREDITTRISIKO

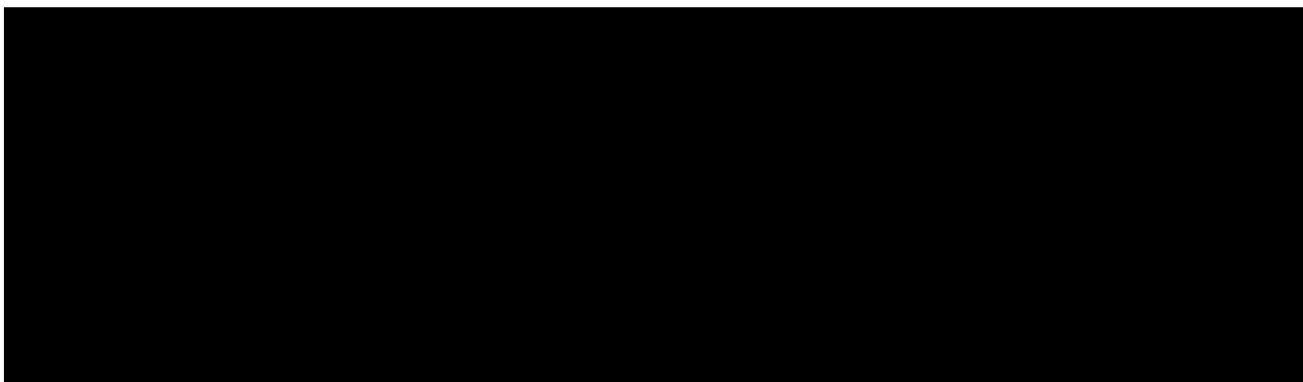
Strategi og policy

I foreløpig tilsynsrapport pekte Finanstilsynet på at andelen BM-lån med lav risiko var under rammen om minimum 70 prosent i lav risiko. Videre oppfordret Finanstilsynet banken å øke kravene til kredittkvaliteten i nye BM-engasjementer. Styret skriver i sitt svar at banken vil fremover ha økt søkelys på dette punktet, og at det skal utarbeides konkrete handlingsplaner som skal forelegges styret ved policybrudd.

Finanstilsynet ba i foreløpig tilsynsrapport styret om å utarbeide retningslinjer for klimarisikoen i utlånsporteføljen. Styret skriver at bankens holdning til klimarisiko og bærekraft er ytterligere spesifisert i henhold til gjeldende kredittpolicy. Videre merker Finanstilsynet seg at det allerede er igangsatt tiltak for forbedring, herunder at nye opplæringstiltak om klimarisiko vil bli gjennomført for de ansatte.

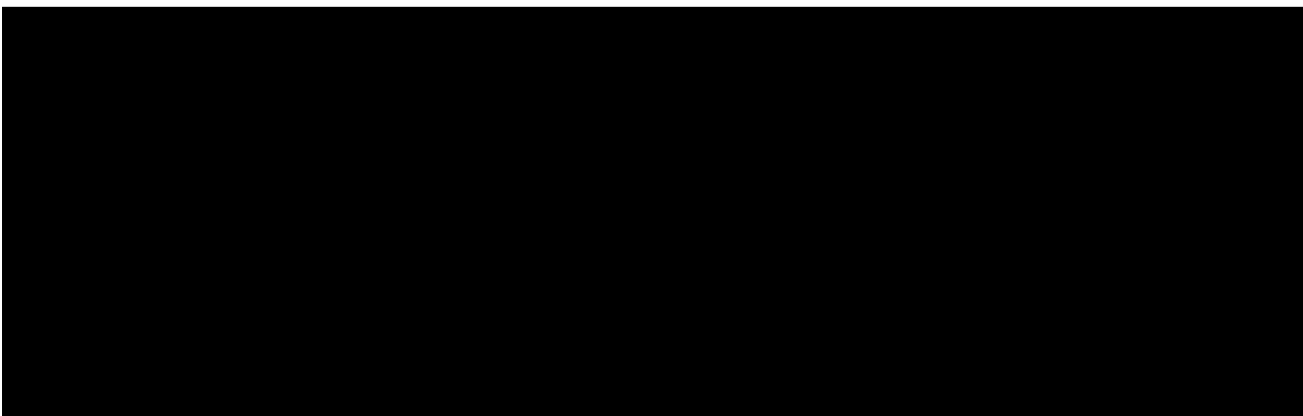
Fullmakter og kredittprosess

I foreløpig tilsynsrapport påpekte Finanstilsynet tilfeller av manuell nedjustering av SIFO-satser samt summeringsfeil i kostnadene som gjør at likviditeten fremstår som bedre enn den er. Finanstilsynet viste til boliglånsforskriftens krav om etterlevelse og avviksrapportering. Det var Finanstilsynets vurdering at summeringsfeilen innebar en vesentlig reduksjon i systemfunksjonaliteten, og at manglende innrapportering var et brudd på IKT-forskriftens krav om hendelsesrapportering til Finanstilsynet. Styret skriver i sitt svarbrev at de ser alvorlig på feilen og opplyser at banken allerede har innskjerpet rutinene for innrapportering av hendelser.

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at bankens retningslinjer på BM-området gir rom for en stor grad av skjønnsutøvelse, og at banken bør innføre risikoreduserende retningslinjer – for eksempel når det gjelder deltakelse i såkalte single purpose-prosjekter. Styret skriver at når det gjelder single purpose-prosjekter etterleves det i dag, og at slike saker skal innvilges av styret. Det opplyses at banken har noen få single purpose-prosjekt hvor banken har god kjennskap til prosjektet og eierne bak.

Finanstilsynet noterer at styret i sitt svarbrev opplyser at egenkapitalen bør være på minimum 25 prosent, og byggekontrollør skal benyttes i finansieringen av bygg under oppføring, og at dette er inkludert i gjeldende kredittpolicy. Det opplyses at når det gjelder avvik som gjelder egenkapital og byggekontrollør skal det innvilges på et høyere nivå. Videre er styret enig med Finanstilsynet om at rutine rundt tallfestelse av omfanget av slike avvik ikke er tilfredsstillende – og at en ny rutine er under utarbeidelse og vil bli ferdig i 3. kvartal 2020.

Styrets involvering i kredittarbeidet

Ettersom banken har tatt inn flere nye høyrisikoengasjementer innen eiendomsdrift ba Finanstilsynet i den foreløpige tilsynsrapporten om styrets vurdering av kontroll med kredittrisikoen i virksomheten. Finanstilsynet merker seg av styrets svarbrev at styret mottar månedlig rapportering av risikoutviklingen i porteføljen, samt referater fra alle møter i kredittkomiteen og at styret således vurderer at det får tilstrekkelig informasjon om kredittrisikoen knyttet til nye kunder. Finanstilsynet viser her til styrets opplysning i avsnitt over (strategi og policy) om at banken fremover vil ha økt søkelys på kvalitetskravene til BM-engasjementer.

Finanstilsynet reiste i den foreløpige tilsynsrapporten spørsmål om styrets vurderinger og konklusjoner ved behandling av konkrete kredittengasjementer burde gjengis mer utfyllende i styreprotokollen og dokumenteres i kredittoppsettene. Finanstilsynet noterer at styret er enig med

Finanstilsynet, og at det nå er protokollering av styrets vurderinger rundt den enkelte kredittsak som innvilges av styret.

STYRING OG KONTROLL AV MARKEDSRISIKO

Overordnede policyer, retningslinjer og rutiner

I foreløpig tilsynsrapport pekte Finanstilsynet på behovet for løpende oppfølging og faren for tap som følge av investeringer i aksjer, egenkapitalbevis og verdipapirfond. Videre ba Finanstilsynet om styrets vurdering av forholdet mellom avkastning, risiko og kapitalbruk i omløpsporteføljen. Finanstilsynet noterer av styrets svarbrev at banken i de siste 5 årene kun har investert i egenkapitalfond, at avkastningen har vært akseptabel og risikoen vurderes som moderat. Finanstilsynet merker seg fra styrets svarbrev at bankens styre vurderer at forholdet mellom avkastning, risiko og kapitalbruk i omløpsporteføljen er tilfredsstillende i forhold til bankens kapitaldekning. Under det stedlige tilsynet ble Finanstilsynet informert om at rammene som gjelder aksje- og kombinasjonsfond sjelden eller aldri ble brukt. Finanstilsynet var av den oppfatning at rammer som ikke blir brukt bør slettes for å redusere markedsrisikoen i banken. Finanstilsynet noterer av styrets svarbrev at styret er enig med Finanstilsynet og at rammene for aksje- og kombinasjonsfond nå er fjernet.

Rammer

I foreløpig tilsynsrapport pekte Finanstilsynet på at banken var i brudd på intern ramme for valutarisiko. Finanstilsynet noterer av styrets svarbrev at det var feilrapportering som var årsaken til rammebruddet for valutarisiko – og at faktisk eksponering var minimal. Styret skriver videre at valutarammen nå er endret i policy for markedsrisiko. Finanstilsynet pekte også på i foreløpig tilsynsrapport at banken ikke hadde egen ramme for spreadrisiko. Finanstilsynet merker seg av styrets svarbrev at banken nå har vedtatt en eksplisitt ramme for spreadrisiko.

Kopi av dette brevet bes sendt til ekstern revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

Øystein Moen
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer